

Opleiding tot intervisiebegeleider

Studiegids 2019 -2020

Groep 1

Inhoudsopgave

Inleiding.....	1
Wat is intervisie volgens ons?	1
Waar zie je het in de praktijk?.....	1
Wat kan jij met de opleiding?.....	2
Hoe kijken wij naar de intervisiepraktijk?	2
Wat is de historie van de opleiding.....	3
Voor wie is de opleiding bedoeld?	3
We leiden op tot intervisoren:	3
Die het appèl van de ander kunnen waarnemen.	3
Die gewaar zijn.....	3
Die samen met de intervisiegroep op onderzoek kunnen gaan.....	3
Die in staat zijn perspectieven te zien.	3
Die in staat zijn te reflecteren.....	4
Didactische uitgangspunten	4
Het programma	5
Praktische informatie	5
1. Toelatingsvoorwaarden en intake.....	5
2. De intervisiepraktijk	5
3. Het rooster	5
4. Aanwezigheid	5
5. Studielast.....	6
6. Aantal deelnemers	6
7. Toetsing.....	6
8. Literatuurlijst	6
9. Kosten.....	6
Overig	6

De Lier, april 2019

Inleiding

Op vrijdag 4 oktober 2019 start de eerste groep van onze “Opleiding tot intervisie-begeleider”. Er is veel vraag naar goede begeleiders van intervisie die in staat zijn complexe leervragen van professionals te begeleiden. Een veel toegepaste methode daarbij is intervisie. Ondanks dat intervisie een bekend begrip is, stellen mensen zich er verschillende dingen bij voor. Voor de een is intervisie gericht op het goed leren toepassen van een van de bekende intervisie-instrumenten terwijl voor een ander het de bedoeling is “de diepte in te gaan”. In algemene zin kun je zeggen dat professionals bij intervisie werkervaringen bespreken en zo elkaar helpen beter te functioneren. Hierbij onderzoeken ze hoe zij zich professioneel en persoonlijk verhouden tot de besproken ervaringen.

Wat is intervisie volgens ons?

Volgens ons is (begeleide) intervisie gericht op het verder leren ontwikkelen van een normatief professionele houding. Wij zien in de praktijk dat van professionals wordt verwacht dat zij zich steeds opnieuw verhouden tot de omgeving die continu in beweging is. Daarnaast heeft de professional steeds rekenschap en verantwoording af te leggen over zijn handelswijze. Niet alleen aan zichzelf maar ook aan cliënten, collega's, de eigen organisatie en de samenleving. Bij het rekenschap geven, spelen persoonlijke- en professionele normen en waarden een belangrijke rol. Om deze normatieve professionele identiteit te ontwikkelen en te onderhouden, zullen professionals hierover met elkaar in gesprek moeten blijven. Hierbij dient steeds gezocht te worden naar ‘het goede’. Daarbij verschilt ‘het goede’ per persoon en per situatie. Dit vraagt onderzoek waarbij de ontmoeting en het contact tussen de deelnemers belangrijke informatiebronnen zijn. In de relatie met de ander krijgt de eigen identiteit een gezicht. Volgens ons kunnen methodieken en technieken de zoektocht vergemakkelijken, maar we leren je steeds opnieuw alert te zijn op mogelijk vastzettende effecten. Daarnaast zullen linken gelegd worden met supervisie, kwaliteitskringen, leergroepen, moreel beraad en collegiale consultatie. In de opleiding leren we jou te onderzoeken wat voor jou goede intervisie- en leerbegeleiding is en hoe jij dat in de praktijk toe kunt passen.

Waar zie je het in de praktijk?

Intervisie wordt onder andere ingezet in de zorg, het onderwijs en het bedrijfsleven.

Enkele voorbeelden:

- In de zorg ontstaat de vraag voor intervisie regelmatig vanuit een opdracht van de organisatie omdat de situatie in het werk verandert of omdat men vindt dat medewerkers meer met elkaar over de inhoud van het werk zouden moeten overleggen.
- In het onderwijs wordt intervisie ingezet om studenten te begeleiden tijdens stage of afstuderen. Het is een fijne werkvorm voor onderdelen waarbij klassikaal onderwijs niet toereikend is.
- Bij verschillende beroepsgroepen in de zorg wordt intervisie als een relevante leermethodiek erkent. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de herregistratie in de jeugdzorg.
- In praktijken waarbij (morele) dilemma's spelen. Met behulp van intervisie leert de professional voor zichzelf helderheid te scheppen met het doel de eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst beter te kunnen realiseren.

In verschillende settings leren professionals (in opleiding) in intervisie al reflecterend te verwoorden en verantwoorden hoe in de situatie gehandeld is en gezamenlijk te onderzoeken welke handelingsalternatieven er zijn.

Wat kan jij met de opleiding?

Na de opleiding kan je o.a. aan de slag met:

- Begeleiden van intervisiegroepen in bedrijfsleven, zorg en onderwijs
- Begeleiden van mensen op alle niveaus in organisaties en/of sociale posities
- Begeleiden van vraagstukken met betrekking tot
 - Diversiteit op de werkvloer
 - Morele dilemma's
 - Goed handelen
 - Normatieve professionalisering
 - Professionele ontwikkeling
 - etc.
- Leerbegeleiding van studenten en werknemers

Hoe kijken wij naar de intervisiepraktijk?

In begeleiding is het belangrijk te beseffen dat we allemaal van elkaar verschillen en dat dit verschil niet opgelost hoeft te worden. Zo ontstaat er ruimte voor nieuwe perspectieven en kan begeleiding effectief zijn. Het gaat erom steeds die ruimte te zoeken en om tot iets nieuws te komen; iets dat werkt. Wat werkt, verschilt per persoon en per situatie.

Dit vraagt onderzoek waarbij de ontmoeting en het contact tussen de deelnemers belangrijke informatiebronnen zijn. Dat wat in het hier en nu gebeurt, is een andere belangrijke informatiebron. De begeleider van de intervisie zal steeds een beroep doen op het (zelf)vertrouwen van de deelnemers in hun eigen potentieel. Volgens ons kunnen methodieken en technieken de zoektocht vergemakkelijken, maar we leren je steeds opnieuw alert te zijn op mogelijke vastzettende effecten. Doordat wij systemisch kijken, gaan wij ervanuit dat de sociale omgeving een belangrijke rol speelt in werk- en leersituaties. De verschillen in mens- en wereldbeelden, de steeds wisselende werkelijkheden en de invloed van de sociale media maken het soms lastig om in het werk constructieve relaties op te bouwen. Niet zelden lijkt het of de verschillen en/of de beleefde werkelijkheid niet meer overbrugbaar of beïnvloedbaar zijn.

Je zou kunnen zeggen dat mensen iets als lastig ervaren doordat één of meer aspecten in het leven aan verandering onderhevig zijn. Denk hierbij aan ingrijpende levensfaseovergangen als verandering van baan, veranderen van de functie, een nieuw management 'met een frisse wind', reorganisaties, midlifecrisis, scheiding, of ander vormen van verlies. Men zit volgens onze kijk op begeleiden dan in een *transitionele fase*, waarin vaak verwarring en verdriet is en waarin geen duidelijk perspectief op de toekomst bestaat.

Intervisie vindt volgens ons eveneens in die *transitionele* ruimte plaats, omdat hier vaak sprake is van het niet-weten. Het niet-weten is de drijfveer voor het ontwikkelen van betekenisgeving. Vandaar dat wij het begrip "de transitionele ruimte" als één van de uitgangspunten in de opleiding nemen. Wij zien verschillend zijn en van elkaar verschillen in de breedste zin van het woord als mogelijkheid om te ontwikkelen.

Onze opleiding is allereerst een gedegen opleiding die wordt verzorgd door zeer ervaren docenten. Zo leert de student competent te handelen met gebruikmaking van zowel de nieuwste als de klassieke intervisiemethodieken, ontwikkelt hij/zij een pallet aan handelingsmogelijkheden die ingezet kunnen worden tijdens de intervisie en bouwt de student tijdens de opleiding aan zijn/haar intervisiepraktijk. De opleiding onderscheidt zich ten opzichte van andere opleidingen door de intervisie te zien als een transitionele ruimte, waarin plaats is voor kwetsbaarheid, creativiteit en groei. Daarnaast worden aspecten uit de interculturele systeemtherapie en de begeleidingskunde nadrukkelijk verbonden met de praktijk.

Wat is de historie van de opleiding

Ellen en Albert hebben elkaar jaren geleden ontmoet op de Master Begeleidingskunde. Sinds dien volgen zij samen de ontwikkelingen in het werkveld vanuit een nieuwsgierige en onderzoekende houding. Zo hebben zij de vragen “Wat is intervisie eigenlijk”, en “Wat is het toch dat intervisie vaak stopt of verzand in klagen” regelmatig besproken en aan beider praktijken en theorie getoetst. De opleiding bouwt ook voort op en maakt gebruik van de ervaringen die opgedaan zijn in de coachopleiding van “Begeleiden voor Iedereen”. Kitlyn Tjin A Djie en Albert Meijerink hebben deze opleiding samen opgezet, omdat zij vinden dat iedereen, ongeacht zijn afkomst, sociale klasse of religie, recht heeft op goede begeleiding. Volgens ons zou dit ook bij intervisie op de agenda moeten staan. Daarbij is het van belang om dominante opvattingen over wat goede begeleiding is en de daarmee gepaard gaande uitsluitingsmechanismen te ontrafelen. En om alternatieve concepten, methoden en praktijkvoorbeelden aangereikt te krijgen, die laten zien dat en hoe het anders kan. In deze opleiding leer jij iedereen, die als professional of als vrijwilliger of het nu een trainer, sociaal werker, psycholoog, student, docent, politieagent, arts of manager is, om via intervisie, andere en nieuw perspectieven te zien op wat goed werk en goed samenleven is .

Voor wie is de opleiding bedoeld?

De opleiding is bedoeld voor iedereen die wil leren hoe je in intervisie- of leergroepen mensen optimaal kunt begeleiden en tot ontplooiing kunt laten komen. Wij denken dan aan docenten, managers, teamleiders, intern begeleiders, adviseurs, leerkrachten, hulpverleners of coördinatoren. Onze opleiding sluit het beste aan bij een HBO-werk of -denkniveau. De opleiding is ook geschikt voor mensen die een eigen praktijk willen beginnen of verder willen uitbouwen. Daarnaast kan je het gebruiken om je eigen intervisie te verbeteren.

We leiden op tot intervisoren:

Die het appèl van de ander kunnen waarnemen.

Hierbij gaat het om het afstemmen op de ander, op jezelf en op elkaar en kunnen weten waar die ander voor komt. Wat is er aan de orde? Tussen de oogbollen door kijken. Het horen, zien, voelen en aftasten. Luisteren voorbij naar dat wat er woordelijk gezegd wordt.

Die gewaar zijn.

Die in staat zijn in aanwezigheid op basis van innerlijk weten, lichamelijke en emotionele reactie te bemerken dat wat er is. Het kunnen uithouden dat het is zoals het is bij de ander en bij jezelf. En dat wat je gewaarwordt, kan inzetten wanneer het gewenst is.

Die samen met de intervisiegroep op onderzoek kunnen gaan.

Die het onderzoek faciliteren. In verbinding, uitnodigend, maar als het nodig is soms dwingend, onregelend of liefdevol confronteren. En te blijven zoeken, ook wanneer het pijnlijk wordt. Er samen bij te kunnen blijven. In het zoeken kunnen richten op wat er hier en nu aan de orde is, waarbij het niet opgelost hoeft te worden. Het opbouwen van een relatie die dit zoeken mogelijk maakt. Een relatie waarin professionals elkaar kunnen horen, volgen en verstaan. Waarbij beiden hun autonomie behouden. En dat *het weten* van zichzelf ondergeschikt is aan de zoektocht. Dat dit als het ware geparkeerd wordt.

Die in staat zijn perspectieven te zien.

Door het uit te houden binnen andere perspectieven, nieuwe perspectieven kunnen toevoegen, kunnen wisselen van perspectief en verschillende perspectieven naast elkaar kunnen laten bestaan. Hierbij gaat het om betekenis te kunnen geven, bevragen van de hoorbare perspectieven en de niet

uitgesproken perspectieven. Het herkennen van verkokerde perspectieven en het samen met de deelnemers creëren van ruimte voor het toelaten van nieuwe en andere perspectieven.

Die in staat zijn te reflecteren.

Door te reflecteren op het eigen handelen en dit kunnen verwoorden en verantwoorden. O.a. kunnen zien en verwoorden in hoeverre gehandeld is overeenkomstig de uitgangspunten van deze opleiding. Kunnen onderzoeken van de eigen praktijk en dit kunnen verantwoorden. Daarnaast het besef, dat de eigen waarneming beïnvloed wordt door de eigen familiale- en culturele bagage, de grote verhalen en de context van dat moment. En dan ook in staat is hierop andere perspectieven toe te laten.

Didactische uitgangspunten

De didactische uitgangspunten van de opleiding zijn steeds verbonden met de intervisiepraktijk. In de opleiding wordt gewerkt met de volgende didactische principes:

- **Het *concurrency*-principe**

De student wordt gestimuleerd de leerstof en leerervaringen uit de opleiding in verband te brengen met de (eigen) beroepspraktijk. Daarnaast verbindt hij/zij de ervaringen met de persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke- en organisatiecontext waarin de ervaring zich voordoet.

- **Competentie gericht opleiden**

Wij hanteren dan de omschrijving van het begrip competentie zoals dat door de LVSC is beschreven. Competentie staat voor het vermogen om:

1. te zien wat nodig is in een bepaalde context
2. te kunnen doen wat nodig is in die context (o.a. handelingsrepertoire in huis hebben)
3. de bereidheid en de durf te hebben om dat ook te doen in die context.

Voor de didactiek betekent dit dat in de opleiding steeds de koppeling van theorie met eigen ervaringen wordt gelegd en dat de student uitgenodigd wordt om de bereidheid en durf te hebben dat zowel in de lessituatie als in de praktijk te doen en te laten zien. De praktijk wordt in de lessen besproken. Hierbij speelt reflectie een belangrijke rol, temeer omdat dit ook in de intervisiepraktijk zelf aan de orde is. We streven in de lessen naar een optimale verhouding tussen praktisch oefenen en theoretisch scholing.

- **De student leert zelf verantwoordelijkheid te nemen voor zijn/haar leerontwikkeling.**

Ook hier is er weer een relatie met de praktijk, omdat de deelnemers aan intervisie ook geleerd wordt steeds meer verantwoordelijkheid te nemen voor zijn/haar handelen. Door van iedere bijeenkomst een leerverslag te maken krijgt en behoudt de student inzicht in zijn ontwikkeling. Door de student te koppelen aan een leermaatje wordt ook gestimuleerd om van elkaar te leren. Daarnaast zijn de leerverslagen materiaal om het ontwikkelportfolio te vullen. Dit ontwikkelportfolio vormt de basis voor de eindopdracht. Daarnaast wordt een intervisiepraktijk beschreven en verbonden met de theorie. Door de beschrijving en de verrijking in leergroepen verantwoordt de student zijn/haar competent normatief professioneel handelen.

Circulair leren is voor de opleiding ook belangrijk. Enerzijds omdat de student een volwassene is met vele verschillende soorten ervaringen. Door onderwerpen steeds opnieuw, vanuit een ander gezichtspunt en met een oplopende moeilijkheidsgraad aan de orde te stellen, kan steeds opnieuw aansluiting gevonden worden met de praktijk en dus ook met de leerbehoefte.

Anderzijds is de praktijk ook circulair omdat er gedurende de opleiding praktijken gestart en afgerond worden. Hierbij valt in het bijzonder te denken aan de fasen in het intervisietraject.

- **Het gedachtegoed “Beschermjassen”**

Het is van belang om diversiteit in de breedste zin te laten ervaren en met literatuur te onderbouwen. De student ervaart dat in de opleiding en leert dit ook toe te passen in zijn/haar werk. Dit betekent dat de relatie centraal staat, dat er ruimte is voor verschil, dat veiligheid en openheid voorop staan. En dat diversiteit in al zijn facetten besproken en onderzocht wordt aan de hand van de eigen- en de familiegeschiedenis. Hierbij horen ook de begrippen “transitionele ruimte” en “de vreemde ander”. In de groepsontwikkeling wordt bewust en expliciet met dit gedachtegoed gewerkt.

- **Narratief- en systemisch werken**

Dit zijn basisbegrippen van de opleiding. In de lessen staat het verhaal van zowel de intervisor als de deelnemers van de intervisie op de voorgrond. Er is steeds aandacht voor dat wat zich vanuit een systemische kijk voordoet. Hierbij gaat het om het toepassen van begrippen en ideeën uit de systeem- en communicatietheorie, gericht op vraagstukken die zich afspelen in de verschillende contexten. Hierbij zijn kritische reflectie, vakinhoudelijke verdieping en onderzoek naar zingeving, mens en wereldbeeld, van belang. Een onderzoekende houding is juist in de transitionele ruimte van groot belang. Door de hierboven beschreven didactische aanpak ontstaat de ruimte en de noodzaak om deze onderzoekende houding te ontwikkelen. Bij dit onderzoek gaat het in het bijzonder om wat niet gezien, gehoord en gezegd kan worden.

Het programma

Het programma is per dagdeel uitgewerkt zodat doelen, voorbereiding en werkwijze vooraf bekend zijn. Dit programma met bijlagen wordt tijdig digitaal verstuurd. Het programma vindt haar basis in het hierboven geschreven gedachtegoed en de literatuur. Het wordt aangevuld met de onderzoeksvragen uit de leerverslagen en individuele leerwensen van de studenten.

Praktische informatie

1. Toelatingsvoorwaarden en intake

De student dient over op hbo- werk- en denkniveau te functioneren. Voor toelating vindt een intakegesprek plaats met één van de hoofddocenten om wederzijdse verwachtingen en mogelijkheden te verkennen en te bepalen of aan de toelatingsvoorwaarden is voldaan.

2. De intervisiepraktijk

Tijdens de opleiding dient de student minstens een intervisiepraktijk van in totaal 12 praktijken te zorgen waarbij hij/zij begeleider is. Daarnaast omvat de praktijk voorbereidende en afsluitende aspecten zoals contractering en evaluatie.

De praktijk dient uiterlijk op 1 november 2019 daadwerkelijk te zijn gestart.

3. Het rooster

De 8 lesdagen zijn op vrijdag 10.00 uur tot 17.00 uur. De opleiding start op 4 oktober 2019 en wordt afgesloten op 15 mei 2020. De pauze is van 13.00 uur tot 13.45 uur. De locatie is “De Oogst Schuur” Oostbuurtseweg 36, De Lier. Het rooster is beschikbaar op de website.

4. Aanwezigheid

Aanwezigheid op alle lesdagen is in principe verplicht. Omdat er in de lessen ook van elkaars ervaringen geleerd wordt, is het van belang om bij alle bijeenkomsten aanwezig te zijn. Bij afwezigheid van een bijeenkomst heeft de student zelf de verantwoordelijkheid om zich op de hoogte te stellen van de behandelde lesstof en de besproken ervaringen. Bij afwezigheid van twee

bijeenkomsten neemt de student contact op met de docenten. Met hen zal een vervangende opdracht afgesproken worden. Mocht hierna nog meer afwezigheid plaats vinden dan kan de opleiding het behalen van het certificaat blokkeren.

5. Studielast

De studielast voor de is totaal 168 uur en is onderverdeeld in:

Contacttijd scholing	50 uur	8 dagen van 6 uur en 15 minuten
Lesvoorbereiding	56 uur	gemiddeld 7 uur per lesdag.
Intervisiepraktijk	32 uur	
Eindopdracht	20 uur	
Eindpresentatie	<u>10 uur</u>	
Totaal opleiding	168 uur	

6. Aantal deelnemers

Het aantal studenten per groep is minimaal 8 en maximaal 16.

7. Toetsing

Tijdens de opleiding dient de student opgedragen voorbereidings- en verwerkingsopdrachten te maken. Mocht de student op dit aspect regelmatig in gebreke blijven, dan kan de opleiding beslissen dat de eindopdracht niet ter beoordeling mogen worden ingeleverd. De eindopdracht bestaat uit een schriftelijk deel en een eindpresentatie. Deze opdracht wordt tijdens de opleiding besproken.

8. Literatuurlijst

De literatuurlijst bestaat uit een verplicht en een aanbevolen deel. De literatuurlijst is vanaf mei 2019 te vinden op de website.

9. Kosten

De kosten van de opleiding bedragen € 1.950,- (btw vrij) exclusief ca. € 250,- studiemateriaal.

Overig

Kijk voor meer informatie op www.begeleidenvooredereen.nl